تازه‌های اقتصاد
شنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۵ شماره ۶۰

حمایت ۲۰ اقتصاددان از سیاست ارزی بانک مرکزی

(صفحه ۲)

تکلیف خانه‌های آسیب‌دیده در جنگ چه شد؟

(صفحه ۳)

یکپارچه سازی ارزی عقب‌نشینی نیست

رانت ارزی برنمی‌گردد

تصمیم حذف ارز ۲۸۵۰۰ تومانی، تصمیم دولت بوده و بانک مرکزی در چارچوب قانون، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و منطق کارشناسی از آن حمایت کرده و خواهد کرد. تجربه ایران و حتی تجربه میدانی برخی کشورها با شرایط مشابه کشور ما نشان می‌دهد، حدی از تفاوت نرخ اسکناس و حواله در شرایط کنترل‌های ارزی، محدودیت واردات و خروج سرمایه، طبیعی است و به معنای بازگشت به چندنرخی‌سازی دستوری نیست .

استمرار ارز ۲۸۵۰۰ تومانی حدود ۷.۵ میلیارد دلار بدهی و تعهد ارزی ایجاد کرد و خودِ همین بدهی از عوامل مهم نوسانات ارزی سال ۱۴۰۴ بود؛ بنابراین نسبت دادن رخدادهای اجتماعی، امنیتی و حتی تجاوز نظامی دشمن به این تصمیم اصلاحی، نقد اقتصادی نیست؛ تحریف سیاسی است.

حذف رانت برای ذی‌نفعان آن طبعاً خوشایند نیست، اما فشار رسانه‌ای موجب بازگشت رانتی نخواهد شد که نتیجه آن، بدهی، نوسان و جهش ناگزیر بعدی ارز است.

> **روشن است که حذف هر رانت تثبیت‌شده‌ای، به‌ویژه رانت ارزی برای ذی‌نفعان آن بی‌هزینه و بی‌درد نیست و از همین رو، هجمه علیه تصمیم درست و قانونی دولت از ابتدا قابل پیش‌بینی بود**

> **فشار رسانه‌ای و فضاسازی سیاسی نه موجب بازگشت این رانت توسط بانک مرکزی خواهد شد و نه اجازه خواهد داد سازوکاری که خود از عوامل بدهی، نوسانات اقتصادی و جهش‌های ناگزیر بعدی ارز بوده دوباره بر اقتصاد کشور تحمیل شود**

در این راستا روابط عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، برای تنویر افکار عمومی و جلوگیری از تبدیل یک بحث روشن کارشناسی به اتهام‌زنی سیاسی و امنیتی، نکات زیر را اعلام کرده است:

آنچه در رسانه‌ها به عنوان «عقب‌نشینی» رئیس‌کل بانک مرکزی از سیاست ارزی معرفی شده، ناشی از خلط آشکار میان دو مفهوم کاملاً متفاوت است: نخست، «حذف نرخ‌های ترجیحی، رانتی و دستوری»؛ و دوم، «برابری مطلق، فوری و مکانیکی همه نرخ‌های اسکناس، حواله، خرید و فروش بانکی و معاملات تجاری». سیاست ارزی کشور، آن‌گونه که در قوانین بالادستی نیز تصریح شده، حرکت در چارچوب نظام «شناور مدیریت‌شده» است؛ یعنی مدیریت بازار ارز، کاهش نوسانات، جلوگیری از رانت، تقویت بازار رسمی و نزدیک‌سازی نرخ‌ها، نه تثبیت دستوری یک عدد غیرواقعی و نه رهاسازی بازار.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

یادداشت روز

ارزیابی سیاست حذف ارز ترجیحی و تبعات آن در اقتصاد ایران

منصور ملکی
مدیر اداره نظارت احتیاطی کلان بانک مرکزی

سیاست حذف ارز ترجیحی در اقتصاد ایران، از جمله تصمیم‌هایی است که در سال‌های اخیر با هدف اصلاح ساختارهای ناکارآمد اقتصادی و کاهش رانت‌های توزیعی مورد توجه قرار گرفته و این سیاست اجرا شد. تجربه چند ساله تخصیص ارز ترجیحی در کشور نشان می‌دهد که اگرچه حجم قابل توجهی از منابع ارزی در قالب این سیاست به کالاهای اساسی اختصاص یافته، اما در عمل این سیاست نتوانسته به هدف اصلی خود یعنی کاهش هزینه تمام‌شده برای خانوارها و کنترل پایدار قیمت‌ها دست پیدا کند.

بررسی روند اجرای این سیاست نشان می‌دهد که کالاهای اساسی برخلاف تصور اولیه، صرفا بر اساس نرخ ارز ترجیحی تعیین‌شده تأمین و توزیع نمی‌شدند، بلکه در نهایت تابع شرایط واقعی اقتصاد، یعنی میزان عرضه و تقاضا در بازار بودند. به بیان دیگر، حتی در شرایطی که یک کالا با ارز ترجیحی وارد یا تامین می‌شد، در بازار داخلی همزمان نمونه‌هایی از همان کالا با هزینه‌های مبتنی بر ارز غیرترجیحی نیز وجود داشت. این هم‌زیستی قیمتی باعث می‌شد که قیمت نهایی در بازار، به سمت سطحی میل کند که بیشتر متاثر از واقعیت‌های اقتصادی و هزینه‌های جایگزین است تا نرخ دستوری ارز ترجیحی که در نتیجه قیمت کالایی که با نرخ ارز ترجیحی نیز وارد کشور شده بود نیز با نرخ آزاد به فروش می‌رفت.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

تمام مسیرهای بازگشت ارز صادراتی تسهیل شد

صورت حساب‌های کاغذی از ابتدای تیر حذف می‌شود

تمدید معافیت واردات ۴ کالای اساسی از قاعده تقدم ثبت سفارش

پرداخت مطالبات گندمکاران هفتگی شد

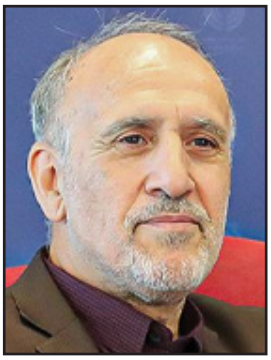
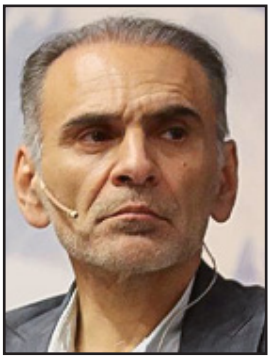

حمایت ۲۰ اقتصاددان از سیاست ارزی بانک مرکزی

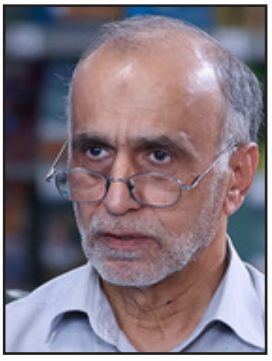

دی‌ماه ۱۴۰۴، دولت با حذف ارز ترجیحی ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی، یکی از مهم‌ترین اصلاحات ساختاری سال‌های اخیر را آغاز کرد و مسیر پرداخت یارانه را از ابتدای زنجیره، یعنی واردکنندگان و تأمین‌کنندگان، به سمت مصرف‌کنندگان نهایی تغییر داد.

هرچند اجرای این تصمیم به دلیل همزمانی با شرایط خاص کشور و جنگ نمود بیشتری یافت؛ اما بسیاری از اقتصاددانان و صاحب‌نظران آن را گامی ضروری در راستای کاهش رانت، افزایش شفافیت، بهبود کارایی اقتصادی و اصلاح سازکار حمایت‌های دولتی ارزیابی می‌کنند.

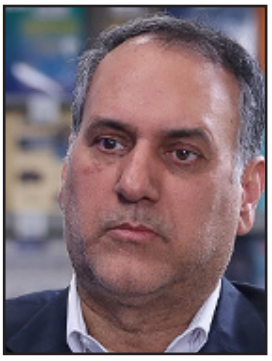
مرور نظرات اقتصاددانان و صاحب نظران اقتصادی نشان می‌دهد که با وجود تفاوت در رویکردها و گرایش‌های فکری، اجماع قابل توجهی میان کارشناسان درباره آثار زیان‌بار چندنرخی بودن ارز بر تولید، سرمایه‌گذاری، توزیع درآمد، سلامت اداری و ثبات اقتصاد کلان وجود دارد؛ آثاری که طی سال‌های متمادی هزینه‌های سنگینی را بر اقتصاد ایران تحمیل کرده است.

نرخ سود در دوراهی تورم و تولید

بازنگری در قیمت پول؛ بانک مرکزی به دنبال چیست؟

نرخ سود بانکی بار دیگر به یکی از مهم‌ترین موضوعات اقتصاد ایران تبدیل شده است. انتشار اخباری درباره احتمال افزایش نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات بانکی، طی روزهای گذشته واکنش گسترده فعالان اقتصادی، بازار سرمایه و کارشناسان را به دنبال داشت؛ اخباری که در نهایت با اطلاعیه رسمی بانک مرکزی تکذیب شد.

بانک مرکزی اعلام کرد ارقام منتشرشده درباره افزایش یا کاهش نرخ سود مورد تأیید نیست و هرگونه تصمیم در این زمینه تنها پس از بررسی‌های کارشناسی و تصویب در هیأت عالی بانک مرکزی، از مسیرهای رسمی اطلاع‌رسانی خواهد شد. در عین حال، این نهاد تأکید کرد که بازنگری در ساختار نرخ سود همچنان در دستور کار قرار دارد؛ موضوعی که نباید به معنای افزایش یا کاهش عمومی نرخ‌های سود تلقی شود. همین موضع‌گیری نشان می‌دهد که سیاست‌گذار پولی بیش از آنکه در اندیشه تغییر عدد نرخ سود باشد، به دنبال اصلاح سازوکار قیمت‌گذاری پول در اقتصاد است؛ سازوکاری که طی سال‌های گذشته به تدریج کارایی خود را از دست داده و تفاوت میان انواع سپرده‌ها و تسهیلات را تا حد زیادی از بین برده است.

وحید ماجد، معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی، نیز در نشست خبری همایش سیاست‌های پولی و ارزی بر همین نکته تأکید کرد. به گفته او، بانک مرکزی نه اعتقادی به سرکوب نرخ سود دارد و نه افزایش آن را راه‌حل همه مشکلات اقتصاد می‌داند. آنچه اکنون در دستور کار قرار گرفته، بازنگری در ساختار نرخ‌های سود است؛ به این معنا که نرخ سود باید متناسب با نوع سپرده، مدت نگهداری منابع، میزان ریسک و شیوه تأمین مالی تعیین شود.

تکلیف خانه‌های آسیب‌دیده در جنگ چه شد؟

در جنگ رمضان هزاران واحد مسکونی در مناطق مختلف کشور دچار خسارت شدند؛ بخشی از این واحدها نیازمند تعمیرات جزئی بودند و بخشی دیگر به دلیل شدت آسیب‌ها در فهرست بازسازی یا احداث مجدد قرار گرفتند. اکنون با گذشت مدتی از پایان جنگ، این پرسش مطرح است که برنامه بازسازی واحدهای آسیب‌دیده به کجا رسیده و چه میزان از تعهدات دولت برای جبران خسارات محقق شده است؟

آخرین برآوردها از خسارات مسکونی جنگ رمضان نشان می‌دهد ابعاد آسیب‌های وارد شده به بخش مسکن بسیار فراتر از ارزیابی‌های اولیه بوده است. بر اساس اعلام منوچهر خواجه‌دلویی، رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، در سراسر کشور و بدون احتساب شهر تهران، ۱۲۲ هزار واحد مسکونی در جریان جنگ رمضان آسیب دیده‌اند. از این تعداد، یک هزار و ۳۳۶ واحد نیازمند احداث مجدد و بیش از ۹۸ هزار واحد نیازمند تعمیر هستند. برآورد بنیاد مسکن نشان می‌دهد هزینه بازسازی این واحدها به حدود ۲۳ هزار میلیارد تومان می رسد.

در استان تهران (به استثنای شهر تهران) نیز ۹ هزار و ۹۱۶ واحد مسکونی در ۱۷ شهر و ۳۱ روستا آسیب دیده‌اند که ۱۴۱ واحد نیازمند احداث مجدد و بیش از ۸ هزار واحد نیازمند تعمیر بوده‌اند. تاکنون تعمیرات جزئی سه هزار و ۴۸۱ واحد، تعمیرات سنگین ۲۸۷ واحد و تعمیرات اساسی ۷۳ واحد به پایان رسیده و اعتبار مورد نیاز برای جبران خسارات این بخش حدود ۲ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

در شهر تهران، اما ابعاد خسارات به مراتب گسترده‌تر بوده است. بر اساس آخرین اعلام عبدالمطهر محمدخانی، سخنگوی شهرداری تهران در ۹ خرداد ۱۴۰۵، در نتیجه ۶۵۰ اصابت در طول جنگ ۴۰ روزه، ۵۱ هزار واحد مسکونی در پایتخت آسیب دیده‌اند. از این تعداد، ۳۹ هزار و ۴۷۴ واحد دچار خسارت جزئی شده‌اند که عملیات تعمیر آنها به ۹۷ درصد پیشرفت رسیده است. همچنین ۸ هزار و ۸۹۹ واحد دارای خسارت متوسط هستند که روند جبران خسارت آنها به ۸۲ درصد رسیده است.

آغاز فروش ارز اربعین از ۲۰ تیر؛ سقف پرداختی ۲۰۰ هزار دینار عراق

بر اساس دستورالعمل بانک مرکزی، به هر زائر واجد شرایط که بیش از پنج سال سن داشته باشد، تا سقف ۲۰۰ هزار دینار عراق اختصاص می‌یابد.

فروش ارز اربعین از ۲۰ تیر تا ۱۲ مرداد ۱۴۰۵ از طریق تمامی بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و صرافی‌های دارای مجوز معتبر انجام عملیات ارزی از بانک مرکزی انجام خواهد شد. این ارز تنها به صورت اسکناس دینار عراق و با نرخ توافقی عرضه می‌شود.

بر اساس این دستورالعمل، دریافت ارز اربعین مانعی برای استفاده از سایر سهمیه‌های ارزی از جمله ارز مسافرتی یا ارز مربوط به سایر سرفصل‌های مجاز ایجاد نمی‌کند و تداخلی با سهمیه‌های سالانه متقاضیان ندارد.

متقاضیان برای دریافت ارز باید متولد ۱۳ مرداد ۱۴۰۰ و قبل از آن باشند و با ارائه اصل کارت ملی و گذرنامه معتبر یا برگه تردد اربعین به شعب و صرافی‌های مجاز مراجعه کنند.

بانک مرکزی همچنین اعلام کرد دستورالعمل اجرایی تأمین و فروش ارز اربعین برای مواکب، دستگاه‌ها و نهادهای عمومی خدمت‌رسان نیز به‌صورت جداگانه ابلاغ شده است.

چین پشت فرمان صنعت خودروی اروپا

صنعت خودروسازی اروپا که دهه‌ها یکی از ستون‌های اقتصاد این قاره و نماد برتری صنعتی آن به شمار می‌رفت، اکنون با تحولی بنیادین روبه‌رو شده است. افزایش رقابت از سوی خودروسازان چینی، هزینه‌های بالای تولید در اروپا و گذار پرهزینه به خودروهای برقی باعث شده برخی شرکت‌های اروپایی به همکاری با رقبای آسیایی روی بیاورند. نتیجه این روند، پدیده‌ای تازه است: تولید خودروهای چینی در کارخانه‌های اروپایی.

بر اساس داده‌های انجمن خودروسازان اروپا (ACEA)، تولید خودرو در اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۴ به ۱۱.۴ میلیون دستگاه رسید که ۶.۲ درصد کمتر از سال قبل بود؛ در حالی‌که چین در همان سال تولید خود را ۵.۲ درصد افزایش داد و سهمش از تولید جهانی خودرو به ۳۵.۴ درصد رسید.

ACEA در داده‌های مقایسه‌ای خود همچنین می‌گوید چین حدود ۳۴ درصد از کل خودروهای جهان را تولید می‌کند، در برابر ۱۹ درصد برای اروپا. این فاصله، فقط عددی نیست؛ بازتابی است از تغییر موازنه قدرت در صنعتی که زمانی در آن اروپا بازیگر اصلی بود. در بازار خودروهای برقی هم این نفوذ واضح‌تر شده است.

درس اقتصادی هانوی برای کشورهای در حال توسعه

ویتنام چگونه از رقابت آمریکا و چین فرصت ساخت؟

بلومبرگ نوشت: اگر به دنبال الگویی هستید که نشان دهد کشورها چگونه می‌توانند در عصر رقابت قدرت‌های بزرگ دوام بیاورند و پیشرفت کنند، ویتنام یکی از بهترین نمونه‌هاست.

تمرکز بر رشد اقتصادی و اصرار بر پرهیز از وابستگی به یک قدرت خاص، این کشور را به یکی از موفق‌ترین کشورهای آسیا تبدیل کرده است. هانوی امروز نمونه‌ای از کشوری است که توانسته میان ایالات متحده و چین تعادل برقرار کند و حتی در شرایط پرابهام جهانی نیز مسیر توسعه را ادامه دهد.

این راهبرد تحت رهبری «تو لام» رئیس جمهور ویتنام دنبال می‌شود. او پس از تثبیت موقعیت خود در رأس ساختار سیاسی کشور، عملاً به قدرتمندترین چهره نظام کمونیستی ویتنام تبدیل شده است. تمرکز قدرت در دست او باعث شده برخی ناظران، جایگاهش را با شی جین‌پینگ در چین مقایسه کنند.

هانوی تجربه‌های ارزشمندی در زمینه مدیریت روابط با قدرت‌های بزرگ دارد؛ موضوعی که تو لام در سخنرانی خود در نشست امنیتی شانگری‌لا در سنگاپور به آن پرداخت.

در این نشست، وزیر دفاع آمریکا و ده‌ها مقام نظامی و سیاسی از کشورهای مختلف آسیا حضور داشتند؛ منطقه‌ای که از یک سو نسبت به سیاست‌های غیرقابل پیش‌بینی واشنگتن و از سوی دیگر نسبت به افزایش قدرت نظامی چین نگرانی‌هایی جدی دارد.

